

De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 21 mei 2021

Geachte mevrouw Hamer,

Nu de verkiezingen zijn geweest breekt een nieuw tijdperk van informeren aan om tot een nieuw regeerakkoord te komen, als basis voor een nieuw kabinet. Een akkoord dat onder meer een uitweg moet bieden uit de huidige gezondheids- en economische crisis. Wij willen hierbij uw aandacht vragen voor een mogelijk dreigende stapeling van prijsmaatregelen die naar onze mening voor onze sectoren zeer ongewenst is en het herstel in de weg zal staan.

In 2018 zijn partijen uit bedrijfsleven, het ministerie van VWS en verschillende maatschappelijke organisaties en gezondheidsinstellingen het Nationaal Preventie Akkoord (NPA) overeengekomen. Binnen dit NPA zetten de partijen zich actief in om *problematisch* alcoholgebruik aan te pakken. De gezamenlijke inspanningen en projecten werpen ook daadwerkelijk vruchten af in deze aanpak. Ook in deze lastige tijden blijven we ons inzetten waar het kan.

De eerdere genoemde stapeling betreft de volgende maatregelen:

Eén van de afspraken die uit het NPA voortvloeide, maar daar geen deel van uitmaakte, is dat er een beperking komt op prijskortingen voor alcoholhoudende dranken. Verkopers moeten aanbiedingen op alcohol beperken tot maximaal 25% korting. Inmiddels is deze maatregel in de nieuwe Alcoholwet opgenomen en zal vanaf 1 juli 2021 van kracht worden. Doel van de maatregel is minder verkooprikkels en lagere verkopen. Gevolg zal vermoedelijk zijn lagere marges als de "aanbiedingsprijs (max. 25% korting) meer richting de huidige prijs-onderkant zal gaan.

Ten tweede is op aandringen van VWS onderzoek uitgevoerd naar Minimum Unit Prices; minimum prijzen voor alcoholhoudende dranken. Dergelijke minimumprijzen gelden in een aantal landen en het onderzoek moet "een beeld geven" van de wijze waarop de maatregel in die landen is ingevoerd en van de gevolgen hiervan op drankmisbruik. Staatssecretaris Blokhuis heeft in overleg met de Tweede Kamer aangegeven deze maatregel serieus te overwegen en laat alle wettelijke stappen daartoe wel alvast uitwerken. Een nadere uitwerking van deze mogelijke prijsmaatregel in Nederland moet nog gepubliceerd worden.

Ten derde hebben verschillende politieke partijen, zo blijkt uit de recente CPB-doorrekening, de wens om de accijnzen op alcohol flink te verhogen. Een slechte zaak. Te meer waar partijen forse verhogingen voor ogen hebben tussen de 10-20% evt. ook met indexatie.

Bovengenoemde stapeling van prijsmaatregelen gericht op de drankensectoren is zeer ongewenst, onverstandig en niet effectief.

Ongewenst:

Horeca, producenten, importeurs en toeleveranciers van drank zijn buiten hun schuld om al zeer hard geraakt door de COVID-19 maatregelen. De verkoopstijging in de detailhandel compenseert geenszins het wegvallen van de omzet in de horeca. We zagen het afgelopen jaar veel gedwongen

inkrimpingen en sluitingen. De horeca en de leveranciers hebben het zwaar en moeten de tijd krijgen om zich financieel te herstellen; De verliezen zijn zó groot dat jaren winst nodig zijn alvorens investeringen weer kunnen. En de komende periode hebben alle partijen nodig om te blijven investeren en innoveren in de binnensteden die al middenin een transformatieproces zaten.

Onverstandig:

Maatregelen gericht op het omhoog stuwen van prijzen en zeker accijnsverhoging, leiden tot negatieve grenseffecten. Ervaringen in Nederland leren dat accijnsverhogingen slechts in beperkte mate leiden tot hogere inkomsten voor de schatkist. In 2013 en 2014 zijn accijnsverhogingen opgelegd die aantoonbaar niet tot de beoogde staatsinkomsten hebben geleid. Zo hebben de verhogingen in 2012 van 6% voor spirits, 10% voor bier en 18% voor wijn tot een meeropbrengst geleid van in totaal 1,5% voor totale accijnsopbrengst voor alcoholhoudende dranken. De verhoging op alle dranken in 2014 van 5,75% bracht slechts 1,5% meer geld in de staatschatkist.

Ineffectief.

Dit zal ook nu weer het geval zijn, zeker ook omdat in Duitsland de accijnzen op alcohol al flink lager zijn dan in Nederland. In Duitsland wordt géén accijns op wijn geheven, is de bieraccijns heel laag en is de gedistilleerdaccijns sinds 1983 niet gewijzigd. Duitsland zal dit ook nu weer niet wijzigen, op geen enkele alcoholhoudende drank. Formules als 'Trinkgut' in de grensstreken varen daar wel bij, en liggen vaak naast een tankstation en een supermarkt. Uit verschillende onderzoeken¹ blijkt dat 83% van de verkrijgingen door jongeren terug te leiden is naar ouders en meerderjarige vrienden. De maatschappelijk grootste uitdaging ligt dus in het bijbuigen van de norm bij deze groepen en niet zozeer bij de prijzen op de markt.

Meer dan ooit hebben burgers en bedrijven behoefte aan een daadkrachtig en voorspelbaar beleid. Een duidelijk en stabiel overheidsbeleid is hierbij onontbeerlijk. Laten we eerst werk maken van het gedegen uitvoeren van het Preventieakkoord voordat we allerlei onzekere, rigoureuze en ondoordachte maatregelen nemen.

¹ Zie Nationaal preventieakkoord, bladzijde 67, Factsheet Alcoholintoxicaties 2007 tot en met 2016, Reinier de Graaf, NSCK Universiteit Twente en onderzoek koop/slaag-index IntraVal

Op grond van de bovenstaande overwegingen willen wij u verzoeken voort te gaan op de ingeslagen weg van het Nationaal Preventieakkoord waarin het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld en de overheid afspraken hebben gemaakt over gerichte maatregelen om problematisch alcoholgebruik terug te dringen. De aanpak moet nog integraal geëvalueerd worden, maar lijkt nu al succes te hebben. Zie de cijfers van CBS en Trimbos, waaruit blijkt dat percentage overmatige drinkers in 2020 6,6% bedroeg waar dat in 2018 7,6% was. Het percentage zware drinkers is gedaald van 8,5% naar 7.4%. De trend naar verdere matiging houdt aan. Het stapelen van allerlei prijsmaatregelen door de overheid, zoals accijnsverhoging, werkt niet en past niet in die succesvolle samenwerking.

Met vriendelijke groet,

J.W.N.M. Stassen

SpiritsNL, mede namens

Koninklijke Vereniging van Nederlandse Wijnhandelaren

Vereniging Drankenhandel Nederland (VDN), de organisatie van ketenslijterijen en franchisegevers van slijterijen in Nederland,

Nederlandse Brouwers

Koninklijke SlijtersUnie

GDH, Vereniging voor de Groothandel in Dranken en Horecabenoedigheden,

SpiritsNL, vereniging importeurs en producenten van gedistilleerde dranken